

**אוניברסיטת בר-אילן
הפקולטה למדעי החברה
המחלקה למדעי המדינה**

ביקורת באמצעות המחשב - 71-749-39
קורס חובה סימסטר א' – 2 שעות סימסטריליות – תשס"ז

עזרן מיטל, רו"ח ומשפטנית, M.A., CIA, CISA

דוא"ל: meitals@boi.gov.il

טלפון: 054-5289002

מועד השיעור: יום ו' מהשעה 10:00 ועד השעה 12:00.

מיקום: בניין 507 כיתה מס' 12.

מטרת הקורס

הקורס מציג את אופן תמיכת מערכות המידע הממוחשבות במעגלים החשבונאיים והתפעוליים בארגון ובבעלי התפקידים העושים שימוש במערכות אלו. מטרת הקורס הינה להקנות ידע תיאורטי ומעשי בנושאי פיקוח, בקרה וביקורת באמצעות המחשב בארגונים ציבוריים ופרטיים, למטרת רווח וללא כוונת רווח. הקורס עוסק בתכנון ביקורת מערכות המידע הממוחשבות, תוך שימת דגש על הבקורות הכלליות והפנימיות אותן נדרש ליישם המבקר ועל טכניקות הביקורת באמצעות המחשב. את הקורס תחתום יחידת לימוד העוסקת באינטרנט ובאבטחת המידע האלקטרוני.

דרישות הקורס

1. השתתפות בהרצאות.
2. קריאת המאמרים וחומר הלימוד המצויין ברשימת הקריאה.
3. עבודה מסכמת – החומר המחייב להכנת העבודה רשימת הקריאה וכל הנאמר בשיעור.
4. זכאות להגשת העבודה – נוכחות בהרצאות בשיעור שלא יפחת מ- 75%.
5. הנחיות לביצוע העבודה - הציון בקורס ייקבע על פי עבודת גמר, בה יתבקשו הסטודנטים להכין פרויקט מסכם במהלכו יבצעו ביקורת מלאה על תהליכים ארגוניים, תפעוליים ופיננסיים בארגון, תוך שימוש בתבונות שנלמדו והושגו במהלך ההרצאות.
6. הסטודנטים רשאים להגיש את עבודת הגמר בצוותים שימנו עד 2 אנשים.
7. פרזנטציה ותקציר עבודה יוצגו בפני הכיתה ע"י כל אחד מצוותי הביקורת (כאמור בסעיף 6 לעיל), טרום הגשת העבודה, לשם קבלת משוב, עריכת סיעור מוחות ואישור שלבי הביצוע וצעדי הביקורת העתידיים.
8. הציון הסופי ישוקלל לפי היחס דלהלן:
 - א. 20% הצגת פרונטאלית (ראה סעיף 7 לעיל)
 - ב. 80% פרויקט הגמר.
9. המועד האחרון להגשת העבודה הינו מועד הבחינה, כפי שיקבע ע"י המחלקה.

נושאי הקורס

א. יחידת המבוא

משימת הביקורת; תכנון הביקורת, צעדי ביקורת להבנת הסביבה העסקית, חוקים ותקנות, צעדי ביקורת לבחינת ציות להוראות החוק

תקנים והנחיות לביקורת מערכות מידע; תקני ארגון ISACA ולשכת ה-IIA העולמית, בדבר ביצוע ביקורת באמצעות המחשב וביקורת מערכות מידע ממוחשבות, לרבות כללי האתיקה שפורסמו ע"י הני"ל.

ניתוח סיכונים; מרכיבי הסיכון, סיווג הסיכון, הגדרת הסיכון

בקורות; מטרת בקרה, נוהלי בקרה במערכות מידע, סיווג הבקורות

ביצוע ביקורת מערכות מידע; סוגי ביקורת, נוהלי ביקורת, נוהלי בחינת הבקורות, מתודולוגית ביקורת, סיכון

ביקורת ומהותיות, גישת ביקורת מבוססת סיכונים, טכניקות להערכת סיכונים, מטרת ביקורת, ראיות

ביקורת, דגימה בביקורת, ביקורת באמצעות מחשב, תקשור תוצאות הביקורת, מבנה ותוכן דוח ביקורת,

פעילויות ההנהלה ליישום ההמלצות, תיעוד הביקורת, ניהול משאבי ביקורת

מודלים לביקורת באמצעות המחשב

גישת הביקורת המתמשכת

הערכת בקרה עצמית

ב. התאוששות מאסון והמשכיות עסקית; תכנון המשכיות עסקית (BCP)/ התאוששות מאסון (DRP),

אסונות ושיבושים, ניתוח השלכות עסקיות, בחירת אסטרטגיית התאוששות, מרכיבים של BCP טובה, אפשרויות התאוששות, בדיקת ההתאוששות או המשכיות, ביקורת התאוששות מאסון והמשכיות עסקית.

- ג. מערכות תשתית והפעלה; חומרה, תוכנה, תשתיות רשת ותקשורת, הפעלת מערכות המידע, עריכת ביקורת בנושאים הנ"ל
- ד. הגנה על נכסי מידע; חשיבות ניהול אבטחת המידע, מרכיבים עיקריים בניהול אבטחת מידע, מודעות וחינוך לאבטחת מידע, בקרה, מעקב ואכיפה, סטנדרטים לניהול אבטחת מידע, תוכנות כלליות לבקרה על גישה לוגית, ביקורת ניהול אבטחת המידע
- ה. פיתוח, רכישה, הטמעה ותחזוקה של יישומים עסקיים
- ו. אינטרנט, מסחר אלקטרוני וחילופי נתונים אלקטרוניים

ספרות מקצועית

1. גילוי דעת מספר 66 של לשכת רואי החשבון בישראל, "הנחיות ליישום תקני ביקורת בסביבה של מערכת מידע ממוחשבת" (פורסם 1-1997).
בספריה לכלכלה תדפיס 7066 (337608)
2. תקן 7799 "ניהול אבטחת מידע" – חלק 1 וחלק 2 (פרסום התקן 31.05.2004, פרסום ברשומות 16.06.2004).
אין
3. Information security management systems specification with guidance for USE – ISO.
אין
4. הערכות מערכות המידע לשעת חרום – מגמות ותחזיות, רואה החשבון, בטאון לשכת רואי החשבון, כרך נ"ג חוב' 2 (446), יוני 2004.
כתב עת בספריה לכלכלה
5. התייחסות מבקר החשבונויות לאמצעי הבקרה הכללים בסביבת מערכות מידע ממוחשבות (General IS Controls), רואה החשבון, בטאון לשכת רואי החשבון, כרך נ"ג חוב' 4 (448), דצמבר 2004.
כתב עת בספריה לכלכלה
6. סיכונים בשימוש בגיונות אלקטרוניים, רואה החשבון, בטאון לשכת רואי החשבון, כרך נ"ד חוב' 1 (446), מרץ 2005
כתב עת בספריה לכלכלה
7. תקן ביקורת בינ"ל מס' 060.110 בנושא Internet Banking שפורסם על ידי האיגוד הבינ"ל לביקורת ואבטחת מערכות מידע.
אין
8. תפקיד המבקרים – רואה החשבון המבקר והמבקר הפנימי, בבחינת נוסחאות ובדיקת חישובים, רואה החשבון, בטאון לשכת רואי החשבון, כרך נ"ה חוב' 2 (454) יוני 2006.
כתב עת בספריה לכלכלה
9. שימוש נאות בעזרים אלקטרוניים אישיים, רואה החשבון, בטאון לשכת רואי החשבון, כרך נ"ה חוב' 1 (453), מרץ 2006.
כתב עת בספריה לכלכלה
10. א. גורמן (1997) ביקורת פנימית – הוצאת גור – אריה, 1997.
שמור מדעי המדינה לפי גור. בק (357842)
11. ז. סגל (2000), הזכות לדעת באור חופש המידע (תל – אביב : לשכת עורכי הדין).
E 323.44 סגל זכ (449689)